

**Opdracht 13 – De Sociale Kwestie
Weeskinderen en kinderarbeid in Goes**

In Goes werd in de zeventiende eeuw een weeshuis opgericht. Het heeft bestaan tot 1940. In dit thema worden de leefomstandigheden van de weeskinderen bestudeerd. Aan de hand van diverse reglementen, menulijsten voor het eten, lijsten van eigen bezit van de kinderen, en vooral gegevens over de werkadressen van de kinderen leren we iets over hun leven. Met foto's en andere afbeeldingen, en bovendien het verslag van een interview met een weeskind in 2005 is dit thema gevuld.

Literatuuronderzoek

In het boek *Wezen en boefjes. Zes eeuwen zorg in wees- en kinderhuizen*, door S. Groenveld, J.J.H. Dekker en Th.R.M. Willemse, Hilversum 1997, zijn vooral de hoofdstukken 11 en 13 van belang voor dit thema. Kijk ook in de index op plaatsnamen voor informatie over Goes.

Het boek *“Een troostelijk woord is der armen spijs”*, een geschiedenis van het Burgerlijk Armbestuur en de Godshuizen van Goes, van de vijftiende tot de twintigste eeuw, door A.J. Barth en A.L. Kort, Goes z.j. biedt een ruim overzicht van de hele weeshuisgeschiedenis. Hoofdstuk vier biedt onder punt d. *Het weeshuis in kalmer vaarwater*, 1824-1940, een overzicht over de periode die we gaan bestuderen.

Ook kun je informatie opzoeken in *De zorg gewogen. Zeven eeuwen godshuizen in Middelburg*, door J.L. Kool-Blokland.

Onderzoek bronnen in archief

In de themadoos bevindt zich de inventaris van het archief van het Burgerlijk Armbestuur van Goes, dat eeuwenlang het weeshuis heeft bestuurd. Voor het doen van onderzoek naar de geschiedenis van het weeshuis zijn diverse originele stukken en boeken geselecteerd. Ga voorzichtig met dit originele materiaal om! Mis je iets? Wil je bijvoorbeeld meer onderzoek doe naar een specifiek weeskind? Hierbij kun je ook gegevens van de burgerlijke stand en de bevolkingsregisters gebruiken. Deze kun je afzonderlijk aanvragen bij de medewerkers van het Gemeentearchief. Interviews met oud-weeskinderen bevinden zich ook in de doos.

Verwerking

Met de geselecteerde archiefstukken kun je een beeld schetsen van het leven van een wees in Goes. Vergelijk de originele stukken met de latere interviews en eventueel de boeken. Wat zijn de overeenkomsten? Wat zijn de verschillen? Je kunt veel leren over het dagelijks leven van een wees aan de hand van, bijvoorbeeld, het huishoudelijk reglement. Wat deden ze? Gingen ze naar school? Moesten ze aan het werk? Wat deden ze in hun vrije tijd? Wat kregen ze te eten? Hadden ze eigendommen? Wat deden ze daarmee? Misschien kun je er wel achter komen hoe ze in het weeshuis terecht kwamen. Wie zorgde er voor de kinderen? Hoeveel personeel liep er rond in zo'n weeshuis? En wat waren hun taken? Hoeveel wezen waren er eigenlijk? En van welke leeftijd? Waarom sloot het weeshuis en waarom? En wat gebeurde er met de wezen toen dat gebeurde? Kortom, genoeg informatie te verzamelen en verwerken!